

Akrilamid bazı yiyecek ve içeceklerin (patates kızartması, patates cipsi, ekmek, kurabiye, gevrekler, konserve siyah zeytin, erik suyu ve kahve) hazırlanması sırasında doğal olarak ortaya çıkıyor. Belirli şekerlerle asparajin adlı aminoasit arasındaki kimyasal tepkime sonucunda oluşan akrilamid oranı gıdanın nasıl hazırlandığına bağlı olarak değişiyor. Kızartma, fırınlama, ızgarada pişirme yöntemleri buharla pişirme, haşlama ve mikrodalgada pişirme yöntemlerine göre besinlerde daha fazla akrilamid oluşmasına neden oluyor. Kahvedeki akrilamid ise kahve çekirdeklerinin kavrulması sırasında ortaya çıkıyor. ■

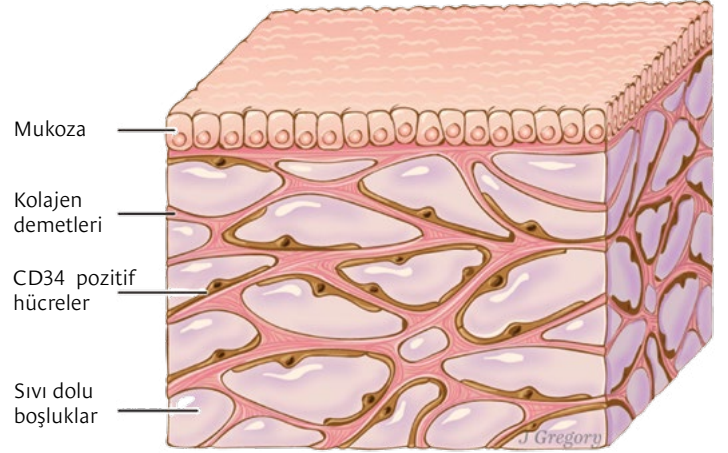
Yeni Keşfedilen Doku: İnterstitiyum

İlay Çelik Sezer

Araştırmacılar insan vücudunda birbiriyle bağlantılı sıvı dolu kanallardan oluşan yeni bir doku keşfetti. İnterstitiyum adı verilen doku pek çok bilim insanı tarafından yeni bir organ olarak da kabul ediliyor.

İnterstitiyumun şimdiki kadar fark edilememesinin nedeni geleneksel doku inceleme yöntemlerinin bir yetersizliği. Dokular incelenirken başvurulan geleneksel mikroskop örneği hazırlama yönteminde örnekteki sıvı kurutulduğu için, yeni keşfedilen dokunun yapısında bulunan kesecikler geride sadece destekleyici dokuları bırakarak büzülüyor. Bu yüzden deri yüzeyinin hemen altını kaplayan, ayrıca akciğerleri, sindirim ve boşaltım yollarını çevreleyen dokunun sadece bir çeşit bağ doku olduğu sanılıyordu. Dokunun asıl yapısı görece yeni bir teknikle yapılan bir inceleme sırasında şans eseri ortaya çıktı.

ABD'deki New York Üniversitesi'nden Neil Theise ve ekibi kısa bir süre önce sonda temelli konfokal lazer endomikroskopisi adlı bir yöntemi kullanmaya başladı. Bu yöntemde lazer ışınları canlı dokuya yönlendiriliyor ve yansıyan floresan ışınların oluşturduğu desen farklı bir görüntü oluşturuyor.

Araştırmacılar bir hastanın safra kesesini incelerken çevresinin kalın bir doku duvarıyla çevrili olmasını bekliyordu. Ancak bunun yerine daha önce hiç görmedikleri, sıvı dolu keseciklerden oluşan ağ biçiminde bir dokuyla, interstitiyumla karşılaştılar.

Vücuttaki kimi dokuların bazı kısımları, dokunun normal işlevinden kaynaklı olarak gergin ya da sıkışık bir halde olabiliyor. İşte interstitiyumun, başka dokuların bu kısımlarında bulunduğu görüldü. Bu da araştırmacılara interstitiyumun işlevinin darbeleri emmek olduğunu düşündürdü. Bunun dışında önemli bir işlevi daha göze çarpıyor. İnterstitiyumun içindeki sıvı doğrudan lenfatik sisteme boşalıyor.

Bu da hücrelerarası sıvının lenfatik sisteme nasıl ulaştığı sorusunun bir cevabı olabilir.

İnterstitiyumun sıvı dolu boşlukları kapsamlı bir kolajen ağıyla destekleniyor. Kolajen kısımların bir yüzünde ise bir çeşit kök hücre olduğu düşünülen hücreler bulunuyor. Bu hücrelerin kolajen yapımına ve yaraların iyileşmesine yardımcı olduğu düşünülüyor.

İnterstitiyuma dair en çarpıcı bulgulardan biriye bu organın kanserlerin yayılması sırasında olası işleviyle ilgili. Görünüşe göre kanser hücreleri orijinal dokudan ayrıldıktan sonra interstitiyuma geçip buradan doğrudan lenfatik sisteme ulaşabiliyor. ■